

รายงานการประชุม

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ครั้งที่ 1/2543

วันจันทร์ที่ 10 มกราคม 2543 เวลา 13.00 น.

ณ ห้องประชุม สปน.3 สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล

ผู้มาประชุม

1. คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์	ประธานกรรมการ
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี	
2. นางผาณิต นิติทัณฑ์ประภาศ	กรรมการ
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	
3. พลตรีสุเทพ แก้วแจ่มศรี	กรรมการ
ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายแผนการ ประจํารองปลัดกระทรวงกลาโหม	
แทนปลัดกระทรวงกลาโหม	
4. นายอภิชาติ พงษ์ศรีหดุลชัย	กรรมการ
รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
แทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
5. นายสถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธุ์	กรรมการ
ที่ปรึกษากฎหมายกระทรวงการคลัง	
แทนปลัดกระทรวงการคลัง	
6. นายวีรพันธุ์ วัชรชาติย์	กรรมการ
รองอธิบดีกรมสันติสัญญาและกฎหมาย	
แทนปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	
7. นายจาตุร อภิชาติบุตร	กรรมการ
นักปกครอง 9	
แทนปลัดกระทรวงมหาดไทย	
8. นายวรารักษ์ ชื่นสามารถ	กรรมการ
ที่ปรึกษากฎหมายกระทรวงพาณิชย์	
แทนปลัดกระทรวงพาณิชย์	

9. นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์ กรรมการ
รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
แทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
10. นายชูพงศ์ เสวตจินดา กรรมการ
ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
แทนเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
11. นางสาววิมา โปธิสมบัติ กรรมการ
ผู้ช่วยเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
แทนเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
12. นางอุมาสิวี สอาดเยี่ยม กรรมการ
ผู้ช่วยเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
แทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
13. นายสนิท ชมชาญ กรรมการ
นักการข่าว 9
แทนผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ
14. นางอรรพรรณ ชยางกูร กรรมการ
ผู้อำนวยการกองกฎหมายและระเบียบ
แทนผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
15. ศาสตราจารย์บรรลือศักดิ์ อุวรรณโน กรรมการ
เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติศักดิ์ ปกติ กรรมการ
ผู้อำนวยการโครงการสถาบันกฎหมายเปรียบเทียบ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
17. นายธีรชัย ณ นคร กรรมการ
อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
18. นายมารค ตามไท กรรมการ
อาจารย์ประจำคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
19. นายชูชัย สุภวงส์ กรรมการ
นักวิชาการสาธารณสุข 10 กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
20. นายเรือง สุขสวัสดิ์ กรรมการ
กรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน
21. นางบัญญัติ ทัศนียะเวช กรรมการ
สภาการหนังสือพิมพ์

22. นายพิเชต สุนทรพิพิธ	เลขานุการ
รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	
23. นายชั่งทอง โอภาสศิริวิทย์	ผู้ช่วยเลขานุการ
ปฏิบัติหน้าที่ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ	
24. นางวนิดา ลักการโกศล	ผู้ช่วยเลขานุการ
หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ	

ผู้ไม่มาประชุม

1. รองศาสตราจารย์กาญจนา แก้วเทพ	ติตราชการ
2. รองศาสตราจารย์ครรชิต มาลัยวงศ์	ติตราชการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายสมชัย วัฒนการุณ	สำนักงานอัยการสูงสุด
ที่ปรึกษากฎหมายสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ	
2. พ.ท.สมพล ปัทมานนท์	สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
3. นาวาอากาศเอกกัณติพงศ์ อุบลรัตน์	สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
4. ร้อยโท(หญิง)สุภาพร จันทรแก้ว	สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
5. นายสมโภชน์ สังขพงษ์	สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์
6. นายจักรพล พิมพ์าน	สำนักข่าวกรองแห่งชาติ
7. นายอนุสิทธิ์ คุณากร	สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ
8. นางกอบแก้ว อินจนา	สำนักงานเลขานุการ รมต.นร.
9. นายชาญชัย เจนครองธรรม	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
10. นายฉกร เสรีรักษ์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
11. พ.ต.ท.วรัท วิเชียรสรรค์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
12. นายจรัล พากเพียร	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
13. นายเชียมศักดิ์ คุ้มอินทร์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
14. นายนิติ วิรัชวงศ์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
15. นางสาวปณิศา เหลืองวรเมท	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

เริ่มประชุมเวลา 13.10 น.

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกล่าวเปิดประชุม และดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบดังนี้

1. การเชิญที่ปรึกษากฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร (สขร.)

เข้าร่วมประชุมกับ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (กขร.)

ประธานแจ้งต่อที่ประชุมว่า ได้เชิญ นายสมชัย วัฒนการุณ ตำแหน่งอัยการประจำกรม สำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งช่วยราชการ รมต.นร.(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์) ที่ปรึกษากฎหมายของ สขร. เข้าร่วมประชุมด้วยตามข้อเสนอของ ผศ.กิตติศักดิ์ ปรกิติ ทั้งนี้ตั้งแต่การประชุมครั้งที่ 1 /2543 เป็นต้นไป

ที่ประชุมรับทราบ

2. การจัดประชุมสัมมนาคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (กขร.) และ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ

ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า การจัดประชุมสัมมนาร่วมระหว่างคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกับคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้เปลี่ยนสถานที่จัดประชุมเป็นโรงแรมระยองรีสอร์ท อ.เมืองฯ จ.ระยอง โดย สขร. ได้จัดเตรียมยานพาหนะรับ-ส่ง มีกำหนดออกเดินทางจากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีในวันศุกร์ที่ 28 มกราคม 2543 เวลา 16.00 น. ดำเนินการสัมมนาในวันเสาร์ที่ 29 มกราคม 2543 และเดินทางกลับในวันอาทิตย์ที่ 30 มกราคม 2543 โดยขอเชิญกรรมการทุกท่านให้เข้าร่วมประชุมด้วย

ที่ประชุมรับทราบ

3. การประชาสัมพันธ์กฎหมายข้อมูลข่าวสาร

ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า สขร. ได้ร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์จัดทำรายการ “รู้ไว้ - ใช่ว่า ” เพื่อนำเสนอความรู้และสาระสำคัญเกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ในรูปแบบของบทความสั้น ๆ ประมาณ 2-3 นาที ลักษณะเป็นการ ถาม - ตอบ ออกกระจายเสียงทางสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย ที่คลื่นความถี่ FM 92.5 MHz ในช่วงเวลาประมาณ 7.30 - 8.00 น. โดยเริ่มตั้งแต่ 16 ธันวาคม 2542 เป็นต้นมา จึงขอรับความคิดเห็นจากกรรมการทุกท่านในการติชมรายการดังกล่าว และแจ้งให้ สขร. ทราบด้วย เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงรายการให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ที่ประชุมรับทราบ

4. กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้านการแพทย์และสาธารณสุขลาออก

ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ศาสตราจารย์วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ ประธานกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้านการแพทย์และสาธารณสุขขอลาออกจากการเป็นกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2542 เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งวุฒิสมาชิก

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ 9 /2542 เมื่อวันจันทร์ที่ 13 ธันวาคม 2542

ประธานขอให้ที่ประชุมพิจารณารับรองรายงานการประชุมครั้งที่ 9/2542 เมื่อวันจันทร์ที่ 13 ธันวาคม 2542 ซึ่งฝ่ายเลขานุการได้แจ้งเวียนให้กรรมการทุกท่านตรวจแก้ไขล่วงหน้าแล้ว

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ 9 / 2542

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณา

1. ร่างระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ.

1.1 เรื่องเดิม

ประธานอนุกรรมการตราพระราชกฤษฎีกา ฯ (นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์) ได้นำร่างระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ซึ่งคณะอนุกรรมการตราพระราชกฤษฎีกา ฯ ได้พิจารณาจัดทำขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในการประชุมครั้งที่ 9 / 2542 เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2542 เพื่อพิจารณาก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี โดยที่ประชุมครั้งนั้นได้มีการอภิปรายถึงรายละเอียดเกี่ยวกับร่างระเบียบอย่างกว้างขวาง และได้มีมติให้คณะอนุกรรมการตราพระราชกฤษฎีกา ฯ รับข้อสังเกตและข้อพิจารณาของที่ประชุมไปปรับปรุงร่างระเบียบฯ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นใน 5 ประเด็น คือ

1. การให้เหตุผลประกอบการกำหนดชั้นความลับ
2. หลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารลับแก่ผู้ใดได้หรือไม่ ภายใต้เงื่อนไขใด เช่นใด
3. การปฏิเสธการมีอยู่ของข้อมูลข่าวสารลับจะทำได้หรือไม่ ถ้าการยอมรับว่าการมีอยู่

จะเป็นการเปิดเผยความลับทันที

4. การส่งทำลายข้อมูลข่าวสารลับชั้นลับที่สุดโดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐควรมีการกลั่นกรองจากบุคคลอื่นด้วยหรือไม่

5. ทบทวนนิยามคำว่า “หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ” ใหม่ เนื่องจากนิยามดังกล่าวไม่ครอบคลุมถึงกรณีของคณะกรรมการ

1.2 ผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการตราพระราชกฤษฎีกา ฯ

ประธานได้มอบหมายให้ประธานอนุกรรมการตราพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวงหรือระเบียบฯ (นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์) นำเสนอผลการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่างระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ของคณะอนุกรรมการตราพระราชกฤษฎีกาฯ ต่อที่ประชุมเพื่อให้พิจารณารวม 5 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การให้เหตุผลประกอบการกำหนดชั้นความลับ

คณะอนุกรรมการฯ เห็นว่าการระบุเหตุผลประกอบการกำหนดชั้นความลับได้มีการกำหนดเป็นเงื่อนไขไว้แล้วในมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 แต่จะแสดงเหตุผลไว้ในที่ใดและอย่างไรนั้น คณะอนุกรรมการฯ เห็นสมควรแก้ไขร่างระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. โดยกำหนดให้แสดงเหตุผลไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับเพื่อความสะดวกในการใช้อ้างอิงในกรณีที่มีผู้มาขอข้อมูลข่าวสารลับดังกล่าว แต่ถ้าเหตุผลนั้นมีรายละเอียดมากหรือเหตุผลนั้นบางส่วนมีชั้นความลับสูงกว่าทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับก็ให้บันทึกเหตุผลดังกล่าวเก็บไว้ระหว่างปกในข้อมูลข่าวสารลับกับตัวข้อมูลข่าวสารลับนั้น (แก้ไขร่างระเบียบฯ ข้อ 14 และเพิ่มเติม ข้อ 15 ทวิ)

ประเด็นที่ 2 หลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารลับแก่ผู้ใดได้หรือไม่ ภายใต้เงื่อนไขใด เช่นใด

คณะอนุกรรมการฯ เห็นว่า การจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารลับแก่ผู้ใดได้เพียงใด เป็นดุลพินิจของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดชั้นความลับ โดยต้องกำหนดหลักเกณฑ์เหล่านั้นไว้ตั้งแต่กำหนดชั้นความลับโดยคำนึงถึงการรักษาความลับและประสิทธิภาพในการดำเนินการตามระเบียบฯ นี้เป็นหลัก จึงได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างระเบียบฯ เพื่อให้เห็นแนวทางปฏิบัติดังกล่าว(เพิ่มเติมร่างระเบียบฯ ข้อ 28 บรรทัดสอง)

ประเด็นที่ 3 การปฏิเสธการมีอยู่ของข้อมูลข่าวสารลับจะทำได้หรือไม่ ถ้าการยอมรับว่าการมีอยู่จะเป็นการเปิดเผยความลับทันที

คณะอนุกรรมการฯ เห็นว่า โดยหลักการแล้วการปฏิเสธการมีอยู่ของข้อมูลข่าวสารลับไม่อาจกระทำได้ แต่ในบางกรณีที่ยอมรับถึงการมีอยู่ของข้อมูลข่าวสารลับจะเป็นการเปิดเผยความลับที่มีอยู่นั้นทันที ดังนั้นจะเกิดการขัดแย้งกันของหน้าที่ 2 ประการ คือ หน้าที่ในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเพื่อความโปร่งใสตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ด้านหนึ่ง กับหน้าที่ในการ

รักษาความลับของราชการอีกด้านหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการฯ เห็นว่าหน้าที่ในการรักษาความลับของราชการสำคัญกว่า เพราะมีความผิดทางวินัยและมีโทษทางอาญาที่หนักด้วย (มาตรา 164 แห่งประมวลกฎหมายอาญา) จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างระเบียบฯ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติที่เจ้าหน้าที่จะใช้อ้างอิงได้ โดยกำหนดให้ในกรณีนั้นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิเสธการมีอยู่ของข้อมูลข่าวสารลับได้ เว้นแต่ในการให้ข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในการเข้าดำเนินการตรวจสอบ (เพิ่มเติมร่างระเบียบฯ ข้อ 46 ทวิ)

ประเด็นที่ 4 การสั่งทำลายข้อมูลข่าวสารลับชั้นลับที่สุดโดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐควรมีการกลั่นกรองจากบุคคลอื่นด้วยหรือไม่

เนื่องจากคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้มีข้อสังเกตว่าสมควรจะให้บุคคลอื่นให้ความเห็นชอบการสั่งทำลายข้อมูลข่าวสารลับของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐด้วย คณะกรรมการฯ เห็นว่าข้อมูลข่าวสารชั้นลับที่สุดจำเป็นต้องให้บุคคลได้รู้น้อยที่สุด การแต่งตั้งคณะบุคคลมาร่วมพิจารณาว่าควรทำลายหรือไม่ จึงต้องดำเนินการโดยเคร่งครัดและโดยผู้ซึ่งรู้คุณค่าของข้อมูลข่าวสารนั้นอย่างแท้จริง หรือโดยการขออนุมัติจากผู้บังคับบัญชาระดับสูงขึ้นไปก่อนก็ได้ ซึ่งจะมีรายละเอียดตามความเหมาะสมของแต่ละกรณีอยู่มากเกินกว่าที่จะกำหนดในร่างระเบียบฯ ตั้งแต่ขั้นนี้ และโดยที่ร่างระเบียบฯ ข้อ 42 ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติไว้บางส่วนแล้ว โดยให้อำนาจคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการที่จะเสนอนายกรัฐมนตรีกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจสั่งทำลายข้อมูลข่าวสารลับชั้นลับที่สุดของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ จึงสมควรเพิ่มเติมให้นายกรัฐมนตรีสามารถกำหนดให้บุคคลอื่นให้ความเห็นชอบการสั่งทำลายข้อมูลข่าวสารลับชั้นลับที่สุดของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเพิ่มเติมขึ้นมาอีกชั้นหนึ่งได้เพื่อให้เกิดความรอบคอบในการสั่งการของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ (แก้ไขร่างระเบียบฯ ข้อ 42 บรรทัดที่ 1)

ประเด็นที่ 5 ทบทวนนิยามคำว่า “หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ” ใหม่ เนื่องจากนิยามดังกล่าวไม่ครอบคลุมถึงกรณีของคณะกรรมการ

คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่า โดยทั่วไปฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการต่าง ๆ จะเป็นหน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานของรัฐแทบทั้งหมดจะเป็นนิติบุคคล การกำหนดชั้นความลับต่าง ๆ จึงเป็นหน้าที่ของฝ่ายเลขานุการที่จะต้องรับผิดชอบนำไปปฏิบัติ ส่วนกรณีใดหากคณะกรรมการมีมติเช่นใด เช่น กำหนดให้ต้องเป็นชั้นลับมากหรือห้ามกำหนดเป็นความลับฝ่ายเลขานุการก็ต้องปฏิบัติตามมติคณะกรรมการอยู่แล้ว กรณีปัญหาที่มีเพียงกรณีเดียวที่ฝ่ายเลขานุการมิใช่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เป็นนิติบุคคลเท่านั้นซึ่งคณะกรรมการคงต้องดำเนินการต่าง ๆ เอง จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมให้เข้าใจแนวปฏิบัติ ดังกล่าว (เพิ่มเติมร่างระเบียบฯ ข้อ 8 ทวิ)

อนึ่ง คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาแก้ไขร่างระเบียบฯ ในบางประเด็นเพิ่มเติม ดังนี้

ก. แก้ไขเพิ่มเติมข้อ 22 บรรทัดสองของร่างระเบียบฯ โดยกำหนดให้ผู้ช่วยนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับปฏิบัติการแทนนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ และแก้ไขความในข้อ 23 ให้สอดคล้องกับร่างระเบียบฯ ข้อ 22 บรรทัดสอง ดังกล่าว (เพิ่มร่างระเบียบฯ ข้อ 22 บรรทัดสองและแก้ไขข้อ 23)

ข. แก้ไขร่างระเบียบฯ ข้อ 24 วรรคหนึ่งโดยกำหนดให้ระบบทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับประกอบด้วย ทะเบียนรับ (ทขล.1) ทะเบียนส่ง (ทขล.2) และทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับ (ทขล.3) เนื่องจากทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ (ทขล.3) ตามร่างเดิมมีลักษณะการใช้งานเป็นทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับในทุกขั้นตอน จึงเห็นสมควรแก้ไขชื่อ “ทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ” เสียใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพการใช้งาน รวมทั้งแก้ไขชื่อ “ทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ” ที่ปรากฏในร่างระเบียบฯ ข้ออื่น ๆ ให้สอดคล้องกันด้วย (แก้ไขร่างระเบียบฯ ข้อ 24 ข้อ 31 ข้อ 35 ข้อ 41 ข้อ 42 และ ข้อ 44)

นอกจากนี้ยังได้เพิ่มเติมหลักการเป็นวรรคสี่ของร่างระเบียบฯ ข้อ 24 โดยกำหนดให้ทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับเป็นข้อมูลข่าวสารลับด้วย แต่การกำหนดให้ทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับอยู่ในชั้นความลับชั้นใด สมควรเป็นดุลพินิจของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่จะเป็นผู้กำหนดตามความเหมาะสม (เพิ่มเติมร่างระเบียบฯ ข้อ 24 วรรคสี่)

ค. แก้ไขหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นำสารและผู้รักษาการนำสาร กรณีนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยให้ส่งข้อมูลข่าวสารลับแก่ผู้รับตามเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ผู้รับตามเจ้าหน้าที่ไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้นำข้อมูลข่าวสารลับกลับมาเก็บรักษาไว้ที่หน่วยงานของตน (แก้ไขร่างระเบียบฯ ข้อ 35 (2))

ง. แก้ไขรายละเอียดในแบบทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับและแบบใบรับรองการทำลายข้อมูลข่าวสารลับท้ายร่างระเบียบฯ ให้สอดคล้องกับร่างระเบียบฯ ที่แก้ไขเพิ่มเติม

1.3 ผลการพิจารณาของที่ประชุม

ประธานขอให้ที่ประชุมพิจารณาตามประเด็นข้างต้น ซึ่งที่ประชุมได้มีข้อพิจารณาและมีมติในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 การให้เหตุผลประกอบการกำหนดชั้นความลับ

ผศ. กิตติศักดิ์ ประกิตติ ขอให้พิจารณาว่า

- (1) ควรกำหนดว่า เป็นเอกสารประเภทใด ประกอบไว้พร้อมกับเหตุผลด้วย
- (2) ให้เพิ่มข้อ 20 วรรคสี่ ต่อท้ายเพิ่มเติมว่า “ให้ผู้มีอำนาจในการกำหนดชั้นความลับกำหนดระยะเวลาหรือเงื่อนไขไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นการเฉพาะราย โดยใช้ดุลพินิจตามความเหมาะสม แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินคราวละ 10 ปีและรวมกันแล้วไม่เกิน 20 ปี” โดยมีเหตุผลสนับสนุนในทางทฤษฎีและหลักการตามแนวทางของ Executive Order 12,958 ซึ่งประกาศใช้เมื่อ ค.ศ. 1995 เป็นเกณฑ์โดยมีหลักการสำคัญเรื่อง Classification Markings, Limited Duration of Classification, Automatic & Systematic Declassification คือมีหลักว่าผู้กำหนดชั้นความลับต้องกำหนดชั้นความลับเท่าที่จำเป็น โดยต้องกำหนดเงื่อนไขและเงื่อนไขแห่งความลับไว้ทันทีที่กำหนดชั้นความลับ เมื่อ

ครบกำหนดระยะเวลา หรือเมื่อเงื่อนไขที่ตั้งไว้สำเร็จลงก็ให้ถือว่าข้อมูลข่าวสารนั้นถูกปรับลดหรือยกเลิกชั้นความลับไปโดยปริยาย ทั้งจะช่วยให้มีการทบทวนตรวจสอบชั้นความลับก่อนครบระยะเวลาที่กำหนดไว้ทำให้มีการทบทวนล่วงหน้าได้ โดยไม่ต้องคอยเวลาไปถึง 20 ปี ตามกฎหมายข้อมูลข่าวสาร

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีความเห็นโดยสรุป คือ

- เห็นชอบในกรณีข้อเสนอตาม ข้อ (1) ที่ให้มีการกำหนดเพิ่มเติมไว้ด้วยว่าเป็นประเภทใด ประกอบไว้พร้อมเหตุผล
- สำหรับกรณีตาม ข้อ (2) เป็นเรื่องหลักการใช้ดุลพินิจกำหนดระยะเวลาสำหรับเอกสารลับนั้น ที่ประชุมเห็นว่าปรับลดชั้นความลับเป็นหลักที่ดี แต่ยังไม่ควรกำหนดไว้ในขณะนี้ เพราะอาจเป็นปัญหาในการปฏิบัติซึ่งยังคุ้นเคยกับหลักเกณฑ์เดิม จึงควรให้หน่วยงานพิจารณาปฏิบัติตามความเหมาะสมโดยคณะกรรมการอาจให้คำแนะนำประกอบการปฏิบัติตามระเบียบต่อไป นอกจากนี้ เรื่องใดลับมาก ลับที่สุด ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์และความรุนแรงของเรื่องนั้นๆว่า หากเปิดเผยไปจะเสียหายเพียงใด ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องของระยะเวลา ส่วนประเด็นของเวลาว่าจะเป็นความลับอยู่ได้นานเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ที่ดำเนินไปพร้อมกัน เหตุการณ์นั้นยุติเมื่อใด ความลับก็สิ้นสุดเมื่อนั้น โดยมีความเห็นในที่ประชุมสนับสนุนแนวคิดนี้ มีดังนี้ คือ
 - ในแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานที่มีหน้าที่รักษาความลับ มีหลักว่า กำหนดชั้นความลับเท่าที่จำเป็น และยกเลิกชั้นความลับเมื่อหมดความจำเป็น
 - การกำหนดระยะเวลาไว้ล่วงหน้า ถ้ากำหนดผิด และขาดการตรวจสอบอาจเกิดความเสียหายได้
 - ในร่างระเบียบรักษาความลับของทางราชการที่มีบทกำหนดให้มีการตรวจสอบความมืออยู่จริงของเอกสาร ปีละ 2 ครั้ง มีบทกำหนดให้ปรับลดชั้นความลับที่มีความจำเป็นน้อยลงจนในที่สุดก็สามารถยกเลิกชั้นความลับนั้นได้ จึงควรให้เป็นหน้าที่ของหน่วยราชการที่จะใช้ดุลพินิจในการตรวจสอบแต่ละคราว
 - เอกสารหลายเรื่องกำหนดระยะเวลาเพื่อรักษาความลับไว้ล่วงหน้าไม่ได้ เพราะเรื่องนั้นอาจเป็นความลับจนกว่าความจำเป็นหมดไปซึ่งไม่ทราบเวลาแน่นอน เช่น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ ปัญหาตามมาก็คือ ข้อมูลจำนวนมากต้องถูกกำหนดระยะเวลาโดยเป็นประมาณการเอาไว้ 5 หรือ 10 ปี ทั้งหมด และต้องตรวจสอบทบทวนเพื่อขอขยายเวลา เป็นภาระแก่หน่วยงาน
 - ควรใช้วิธีทดลองปฏิบัติหากปฏิบัติได้ดีก็ให้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไปโดยไม่จำเป็นต้องกำหนดเป็นระเบียบในทันที

- หลักการตามที่เสนอยังไม่เคยมีการปฏิบัติมาก่อน การกำหนดเป็นระเบียบให้ปฏิบัติจึงต้องกำหนดกลไกให้ปฏิบัติได้ด้วย
- ควรพิจารณาในแนวทางที่ปฏิบัติได้จริง กล่าวคือ การปรับปรุงต้องได้วิธีที่ดี และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ประธานได้สรุปความเห็นของที่ประชุมว่า เรื่องการกำหนดเวลาของเอกสารลับ เสียงส่วนใหญ่ยังไม่เห็นด้วย จึงให้คงไว้ตามร่างระเบียบฯ เดิม และให้เพิ่มข้อความในข้อ 14 ต่อจากข้อความที่ว่า “ให้เหตุผลประกอบการกำหนดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารนั้นด้วย” ด้วยข้อความว่า “ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและเพราะเหตุใด ”

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบตามข้อสรุปความเห็นของประธานดังกล่าว

ประเด็นที่ 2 หลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารลับแก่ผู้ใดได้หรือไม่ ภายใต้เงื่อนไขใด เช่นใด

ที่ประชุมได้พิจารณาเห็นชอบตามร่างที่คณะกรรมการตราพระราชกฤษฎีกาฯ เสนอแก้ไขเพิ่มเติม แต่ทั้งนี้ให้เพิ่มข้อความเพื่อให้ได้ความชัดเจนยิ่งขึ้น

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้เพิ่มข้อความ ในข้อ 28 วรรคสองท้ายข้อความ “ การจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารลับต่อบุคคลใด ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ” โดยเพิ่มข้อความว่า “กำหนดโดย” และต่อด้วยข้อความเดิม

ประเด็นที่ 3 การปฏิเสธการมีอยู่ของข้อมูลข่าวสารลับจะทำได้หรือไม่ ถ้าการยอมรับว่าการมีอยู่จะเป็นการเปิดเผยความลับทันที

ที่ประชุมได้อภิปรายและมีความเห็นตรงกันว่าไม่ควรกำหนดแนวปฏิบัติตามข้อ 46 ทวิ ไว้ในร่างระเบียบฯ ด้วยเหตุผลที่ว่า การแจ้งเท็จว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารลับอยู่ในครอบครอง เป็นการสร้างวัฒนธรรมที่ไม่ดี ทั้งยังทำลายความเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชนที่มีต่อรัฐ รวมทั้งอาจสร้างปัญหาในทางปฏิบัติอีกด้วย จึงเห็นสมควรตัด ข้อ 46 ทวิ ออกทั้งหมด

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้ตัด ข้อความตาม ข้อ 46 ทวิ ออกจากร่างระเบียบฯ ดังกล่าว

ประเด็นที่ 4 การสั่งทำลายข้อมูลข่าวสารลับชั้นลับที่สุดโดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐควรมีการกลั่นกรองจากบุคคลอื่นด้วยหรือไม่

ที่ประชุมได้มีการเสนอความเห็นสรุปได้ดังนี้

- ผศ. กิตติศักดิ์ ปรกิต เสนอเพิ่มเติมว่า หากจะให้ทำลายเอกสารชั้นความลับที่สุดได้ ต้องกำหนดข้อห้ามไว้ด้วยเพื่อไม่ให้ผู้ใดไปทำลายความลับสุดยอดโดยเหตุเพราะต้องการปกปิดในเรื่องที่ไม่ควรปกปิด กล่าวคือ ให้กำหนดระเบียบว่า การกำหนดชั้นความลับจะทำได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) ปกปิดการกระทำอันเป็นการละเมิดกฎหมาย ไร้ประสิทธิภาพ หรือบกพร่องในหน้าที่
- (2) ปกป้องบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรใดมิให้ต้องได้รับความเสื่อมเสียชื่อเสียงจากการกระทำตามหน้าที่ หรือเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ หรือจากวิธีการอื่นใดที่หน่วยงานหรือองค์กรนั้น ๆ ต้องรับผิดชอบ
- (3) เพื่อจำกัดการแข่งขันเสรี หรือเพื่อความเป็นธรรม
- (4) เพื่อขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารซึ่งกฎหมายไม่ได้มุ่งคุ้มครอง

- คณะกรรมการได้อภิปรายให้ความเห็นเพิ่มเติมดังนี้

- (1) อาจารย์เชิธรชัย ณ นคร เห็นว่าข้อมูลข่าวสารที่จัดชั้นความลับเป็น “ลับที่สุด” เป็นเรื่องสำคัญ และจำเป็นต้องเก็บเอาไว้ ถ้าให้ดุลพินิจทำลายได้ง่ายก็อาจจะไม่เห็นความสำคัญ ยิ่งพิจารณาเชิงประวัติศาสตร์แล้ว ยิ่งมีความจำเป็นจะต้องเก็บไว้เพื่อศึกษาภายหลัง มิฉะนั้นข้อมูลข่าวสารที่สำคัญบางส่วนก็อาจจะขาดหายไปเมื่อเวลาผ่านไปในเชิงประวัติศาสตร์ จึงไม่เห็นด้วยที่จะให้อำนาจหัวหน้าหน่วยงานทำลายข้อมูลข่าวสารลับที่สุดได้

- (2) เห็นด้วยโดยเฉพาะประเด็นที่ว่า ควรมีข้อห้ามไม่ให้ทำลายเอกสารได้โดยง่าย ขณะเดียวกันควรคำนึงถึงว่า ถ้าทำลายด้วยความสุจริตใจหรือเพราะเหตุจำเป็นก็น่าจะทำได้ เช่น การเปิดเผยจะทำให้พยานได้รับอันตราย

- (3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิบางท่านเห็นว่า อำนาจนายกรัฐมนตรีในส่วนที่เสนอไว้อาจจะไม่ครอบคลุมไปถึง หน่วยงานในฝ่ายนิติบัญญัติ กับฝ่ายตุลาการ เช่น กรณีเข้าไปตรวจสอบเรื่องการทำลายข้อมูลข่าวสารลับของหน่วยงานนั้นๆ ถ้าให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ใช้อำนาจก็อาจขัดต่อหลักการแบ่งแยกอำนาจได้

- (4) ประธานอนุกรรมการ ฯ ได้แสดงความเห็นแย้งว่า ร่างระเบียบนี้ให้อำนาจนายกรัฐมนตรีเฉพาะให้กำหนดหลักเกณฑ์ ซึ่งอาจกำหนดว่าฝ่ายนิติบัญญัติจะปฏิบัติอย่างไร จึงไม่น่าจะมีปัญหา แต่จะต้องจัดทำรายละเอียดแนวทางปฏิบัติประกอบไปด้วย

- (5) นายมารค ตามไท ตั้งข้อสังเกตว่า คำนิยามในร่างระเบียบ ฯ ข้อ 5 ว่าอะไรคือ ข้อมูลข่าวสารลับ ยังไม่ชัดเจน จึงขอให้พิจารณาว่า ข้อมูลข่าวสาร “ลับ” หมายความว่าอย่างไร และคำว่า “ไม่ลับ” หมายความว่าอย่างไรด้วย ทั้งนี้ควรจะได้ระบุไว้ด้วยว่าเรื่องใดจะจัดเข้าชั้นความลับไม่ได้ เช่นกรณีที่มีการกระทำความผิดกฎหมาย หรือใช้อำนาจมิชอบเป็นต้น (ประเด็นนี้ที่ประชุมได้ยกไปพิจารณาในคอนแทวาระนี้)

(6) ประธานอนุกรรมการ ฯ ได้สรุปความเห็นว่าเป็นประเด็นที่ประชุมได้แยกการพิจารณาเป็นสองส่วน ส่วนแรกเป็นเรื่องของการทำลายข้อมูลข่าวสารลับชั้นลับที่สุดซึ่งที่ประชุมส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่าควรให้มีการทำลายได้ และอีกส่วนหนึ่งเป็นเรื่องห่วงกังวลว่าถ้าให้อำนาจหัวหน้าหน่วยงานของรัฐใช้ดุลพินิจเพียงฝ่ายเดียวอาจมีปัญหาได้นั้น ได้เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาทางแก้ปัญหานี้ว่า ในหลักการควรให้นายกรัฐมนตรีสามารถออกหลักเกณฑ์ได้ แต่ต้องมีรายละเอียดแนวทางปฏิบัติเพิ่มขึ้นด้วย โดยระเบียบปฏิบัติที่ออกตามแนวทางระเบียบแม่บท ย่อมใช้บังคับได้ แม้กับหน่วยงานที่ไม่ได้อยู่ในฝ่ายบริหารก็ตาม เช่น ระเบียบการลาของสำนักนายกรัฐมนตรี มีผลใช้บังคับกับฝ่ายตุลาการได้ด้วย เป็นต้น

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบในหลักการตามที่ประธานคณะกรรมการฯ สรุปเสนอ โดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ควรมีข้อห้ามไม่ให้กำหนดบางเรื่องเป็นความลับไว้ในระเบียบด้วย โดยขอให้ ผศ.กิตติศักดิ์ ปกติ ประสานกับคณะกรรมการตราพระราชกฤษฎีกา ฯ

ประเด็นที่ 5 ทบทวนนิยามคำว่า “หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ” ใหม่ เนื่องจากนิยามดังกล่าวไม่ครอบคลุมถึงกรณีของคณะกรรมการ

ที่ประชุมมีความเห็นว่ามีกรณีได้แย้งอยู่เสมอระหว่างประธานกรรมการซึ่งเป็นผู้มีอำนาจกำกับดูแลหน่วยงานของรัฐ กับ ผู้แทนนิติบุคคลตามกฎหมายว่า หัวหน้าหน่วยงานรัฐจะเป็นผู้ใด หากยังไม่มีการสรุปที่ชัดเจนในกรณีเช่นนี้ ขอให้เพิ่มไว้ในร่างระเบียบฯ เป็นที่ชัดเจนว่า หัวหน้าหน่วยงานกรณีดังกล่าวคือผู้แทนนิติบุคคล

ที่ประชุมเห็นว่า โดยหลักทั่วไป หัวหน้าหน่วยงาน หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานด้านการบริหาร ไม่ใช่ผู้กำกับด้านนโยบาย ซึ่งเป็นที่เข้าใจได้ว่า คือ ผู้แทนนิติบุคคล แต่เพิ่มข้อสังเกตว่าเพื่อป้องกันข้อขัดแย้งในภายหลัง อาจเขียนเพิ่มให้ชัดเจนลงไปได้ และควรให้ครอบคลุมไปถึงหน่วยงานที่ยังมีประเด็นปัญหาเช่นว่านี้ด้วย เช่น ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้เพิ่ม ข้อ 8 ทวิ ตามที่ประธานอนุกรรมการ ฯ ได้เสนอไว้ตามร่างระเบียบฯ และให้รับข้อสังเกตของที่ประชุมไปพิจารณาเพิ่มเติม

1.4 การพิจารณาในประเด็นอื่นๆ

ที่ประชุมพิจารณาประเด็นเพิ่มเติมดังนี้

(1) เรื่องคำนิยามของความลับ

ประธานขอให้ที่ประชุมพิจารณาในเรื่องคำนิยามของ ข้อมูลข่าวสารลับว่าจะให้เป็นไปตามร่างระเบียบฯเดิม หรือจะเพิ่มเติมให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น

ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ มีความเห็นว่า

(1) คำนิยามใน ข้อ 5 ควรเพิ่มข้อความให้ชัดเจนว่า ข้อมูลข่าวสารลับ หมายความว่าข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผยตามมาตรา 14 และ 15 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อแก้ปัญหาเรื่องคำนิยามที่ไม่ชัดเจน

(2) ตามโครงสร้างของกฎหมายฉบับนี้ คณะกรรมการที่จะวินิจฉัยว่าข้อมูลข่าวสารนั้นลับหรือไม่ลับ คือคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ปัญหาที่อาจพบคือ การตีความตามตัวหนังสือโดยไม่ได้พิจารณาจากปรัชญาหรือแนวคิดของกฎหมาย กล่าวคือ ในมาตรา 35 กำหนดให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 14, 15, 17, 25 แต่เรื่องที่พิจารณาขณะนี้เป็นการตีความมาตรา 16 ถ้ากรรมการวินิจฉัยยึดถือบัญญัตินิยามก็อาจจะไม่รับวินิจฉัยเพราะพิจารณาว่าไม่อยู่ในขอบเขตอำนาจ ประเด็นปัญหาคือ กรณีที่มีการขอให้วินิจฉัยว่าหน่วยงานของรัฐจัดลำดับชั้นความลับหรือยกเลิกชั้นความลับไม่ถูกต้องตามระเบียบนี้จะเป็นอำนาจของคณะกรรมการวินิจฉัยฯหรือเป็นอำนาจของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ ซึ่งเห็นว่าควรเป็นอำนาจของคณะกรรมการวินิจฉัยฯที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ดังนั้นเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาจึงขอให้เพิ่มว่า ในกรณีที่มิใช่ปัญหาดังกล่าวให้คณะกรรมการวินิจฉัยเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยว่า กรณีนี้เป็นข้อมูลข่าวสารลับหรือไม่ลับตามมาตรา 16

ประธานอนุกรรมการ ฯ กล่าวว่า เห็นด้วยกับกรณี (1) ตามข้อเสนอของ ศ.บวรศักดิ์ ฯ โดยให้เพิ่มข้อความตามที่เสนอว่า “ข้อมูลข่าวสารลับ” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 14 หรือ มาตรา 15 ที่มีคำสั่งไม่ให้เปิดเผยและ..” แล้วต่อด้วยข้อความเดิม สำหรับกรณี (2) มีความเห็นแย้งว่า เป็นกรณีที่กฎหมายมีความชัดเจนอยู่แล้วในมาตรา 13 วรรคหนึ่งตอนท้ายซึ่งเป็นข้อยกเว้นให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการวินิจฉัย ฯ เพราะในกรณีที่พิจารณาว่าเป็นข้อมูลข่าวสารลับหรือไม่ลับต้องดูมาตรา 15 และเจ้าหน้าที่ต้องมีคำสั่งกำกับไว้ไม่ให้เปิดเผยด้วย ร่างระเบียบฯนี้อธิบายเพียงว่าเมื่อกำหนดเป็นข้อมูลข่าวสารลับแล้วต้องปฏิบัติอย่างไร เช่น การลงทะเบียน การปกปิด การจำกัดจำนวนผู้ที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการกำหนดระดับชั้นความลับ

ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ เสนอขอให้ที่ประชุมออกมติแจ้งเวียนให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารทราบ ว่า ถ้ามีปัญหาว่าเรื่องใดเป็นความลับหรือไม่ จะเปิดเผยได้หรือไม่ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้เพื่อความชัดเจนในทางปฏิบัติ

ประธานอนุกรรมการ ฯ ให้ความเห็นแย้งว่า การออกเป็นมติอาจจะมีปัญหาทำให้เกิดผลตรงกันข้าม กล่าวคือ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร ฯ จะไม่มีสิทธิวินิจฉัยว่าอะไรลับหรือไม่ลับตามข้อเสนอของ ศ.บวรศักดิ์ ฯ ยังมีประเด็นว่า ข้อมูลข่าวสารนั้น ต้องเข้ามาตรา 15 ก่อน จึงจะเข้าตามมาตรา 16 ดังนั้น

เมื่อพิจารณาว่าข้อมูลข่าวสารตามระเบียบนี้ต้องเข้ามาตรา 15 และมีคำสั่งให้ลับ เมื่อมีผู้มาขอ แล้วมีคำสั่งไม่เปิดเผย ก็เข้าหลักเกณฑ์ตามมาตรา 15 ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ต้องพิจารณาอยู่แล้ว แต่ที่ยังมีความสับสนอยู่คือ ประการที่หนึ่ง ไม่มีระเบียบ ประการที่สอง ไม่แน่ใจว่าจะเข้าตามมาตรา 15 หรือมาตรา 16 คณะอนุกรรมการฯ จึงได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ว่า ถ้าจะกำหนดชั้นความลับตามมาตรา 16 ได้นั้น จะต้องเข้ามาตรา 15 มาก่อน จึงเป็นอำนาจของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ในการพิจารณาอุทธรณ์แน่นอน

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้เพิ่มคำนิยามให้ชัดเจนว่า “ ข้อมูลข่าวสารลับ” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 14 หรือ มาตรา 15 ที่มีคำสั่งไม่ให้เปิดเผยและ...”

(2) เรื่องการทบทวนระเบียบ ฯ ทุก 5 ปี

ผศ. กิตติศักดิ์ ประกิตเสนอว่า ควรกำหนดให้ กพร. มีอำนาจหน้าที่ทบทวนระเบียบนี้ได้ กล่าวคือ ให้มีการทบทวนระเบียบทุก 3 ปี หรือ 5 ปี เพื่อจะได้พิจารณาว่าควรพัฒนาปรับปรุงเพิ่มเติมเรื่องใดอีก และได้เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาว่าเรื่องที่เคยมีการเสนอไว้แล้วแต่ยังไม่มีการดำเนินการในขณะนั้นควรนำมาพิจารณาดำเนินการเพื่อพัฒนาให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบตามข้อเสนอดังกล่าว และให้คณะอนุกรรมการฯ รับไปพิจารณา

(3) เรื่องเร่งรัดเสนอร่างระเบียบฯ ให้ ครม. พิจารณา

ประธานอนุกรรมการ ฯ ตั้งข้อสังเกตว่าในการพิจารณาร่างระเบียบ ฯ นี้ค่อนข้างมีความล่าช้า เพราะ สมช. เสนอร่างระเบียบ ฯ นี้มาเกือบปีแล้ว กพร. ได้แยกเอาส่วนรักษาความลับของราชการมาพิจารณา ยกร่างเป็นระเบียบ ซึ่งควรตอบกลับไปให้สำนักเลขาธิการ ครม. ได้แล้ว ดังนั้นเพื่อเร่งรัดการทำงานในฐานะประธานอนุกรรมการฯ ผู้รับผิดชอบยกร่างระเบียบฯ จึงขอให้ที่ประชุมรับไว้พิจารณาด้วย

ประธานได้เสนอแนวทางให้ที่ประชุมพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ว่าขณะนี้ร่างระเบียบ ฯ น่าจะถือได้ว่าได้ผ่านการพิจารณาแล้วจึงเห็นควรดำเนินการดังนี้

1. ให้คณะอนุกรรมการตราพระราชกฤษฎีกาฯ ดำเนินการแก้ไขร่างระเบียบ ฯ ในประเด็นต่าง ๆ ตามที่มีมติเป็นข้อยุติในที่ประชุมแล้ว รวมทั้งพิจารณาปรับแก้ไขประเด็นซึ่งที่ประชุมมีข้อสังเกตหรือขอให้พิจารณาเพิ่มเติมเฉพาะในประเด็นเรื่องคำนิยามหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ คำนิยามความลับและเรื่องทบทวนระเบียบรักษาความลับทุก ๆ 5 ปี แล้วเสนอต่อประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารเพื่อเสนอ ครม. พิจารณา

2. ขอให้อาจารย์เสรีชัย ณ นคร และอาจารย์กิตติศักดิ์ ประดิษฐ์มาช่วยในการพิจารณาว่า ร่างระเบียบฯ นี้ยังมีเรื่องใดที่ควรแก้ไขเพิ่มเติมอีกหรือไม่ ถ้ามีก็ยังสามารถเสนอความคิดเห็นเพื่อเสนอให้พิจารณาในขั้นตอนที่น่าเสนอ กรม. หรือในขั้นตอนที่ กรม. พิจารณาได้

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบตามข้อสรุปของประธาน

2. เรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540

2.1 เรื่องเดิม

2.1.1 การประชุมคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ครั้งที่ 7 / 2542 เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2542 มีมติมอบหมายให้คณะกรรมการตราพระราชกฤษฎีกาศึกษาหามาตรการในการแก้ไข ปัญหากรณีหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร รวมถึงข้อกฎหมายที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการยังคงมีความเห็นที่แตกต่างกันและยังไม่ได้ ข้อยุติในหลายประเด็น

2.1.2 รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ในฐานะประธานอนุกรรมการฯ ได้ทำ ความเห็นเสนอ รมต.นร. (คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์) เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2542 ว่าสมควรให้มีการ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ในประเด็น ดังนี้

(1) ขอบเขตอำนาจของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยวงหลักการ ให้คณะกรรมการวินิจฉัยฯ มีอำนาจพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม หรือประโยชน์ที่สำคัญยิ่งกว่าในการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสาร

(2) ผลบังคับของคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดย วงหลักการให้มีการกำหนดขั้นตอนการเข้าสู่กระบวนการทางศาลและบทกำหนดโทษกรณีที่ไม่เปิดเผย ข้อมูลข่าวสารตามคำวินิจฉัย

(3) บทเฉพาะกาล เป็นการกำหนดอายุความในการฟ้องเพิกถอนคำวินิจฉัยที่ได้วินิจฉัย ก่อน วันที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ใช้บังคับ

2.1.3 ฝ่ายเลขานุการได้นำข้อเสนอตาม 2.1.2 เข้าสู่การพิจารณาของ กขร. ในการประชุม ครั้งที่ 9 / 2542 ซึ่งที่ประชุมมีความเห็นว่า ร่างการขอแก้ไข พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ เพิ่มเติมนี้อาจมีหลาย ประเด็นที่ยังไม่ได้ข้อยุติในการพิจารณา เช่น ความจำเป็นที่ต้องแก้ไขกฎหมาย ความเป็นไปได้ในการใช้ มาตรการบังคับด้านอื่นที่ให้ผลรวดเร็วว่าแทน เช่น มติ กรม. หรือแก้ไขระเบียบวิธีพิจารณาของ คณะกรรมการวินิจฉัย ฯ ประธานจึงมอบหมายให้คณะกรรมการตราพระราชกฤษฎีกาฯ ไปดำเนินการจัด ประชุมเชิงวิชาการกับ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายอีกครั้งหนึ่ง

2.1.4 ประธานอนุกรรมการฯ ได้จัดให้มีการประชุมเชิงวิชาการตามความเห็นของที่ประชุม ครั้งที่ 9/2542 แล้ว เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2542 ณ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และได้นำผลสรุปจากการประชุมเสนอเข้าสู่การพิจารณาของ กพร.

2.2 ผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการตราพระราชกฤษฎีกา ฯ

ประธานคณะกรรมการฯ ได้มอบหมายให้ประธานอนุกรรมการตราพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง หรือระเบียบฯ (นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์) นำเสนอผลการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่างระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ของคณะอนุกรรมการตราพระราชกฤษฎีกาต่อที่ประชุมเพื่อให้พิจารณา รวม 2 ประเด็น ดังนี้

2.2.1 ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับผลของคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีมากน้อยแค่ไหนและปัญหาเรื่องการบังคับตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจะสามารถบังคับได้โดยวิธีการใดบ้าง คณะอนุกรรมการฯ เห็นว่ากฎหมายข้อมูลข่าวสารกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ไว้ให้ชัดเจนผลสรุปการประชุมตามข้อ 2.1.4 แบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายแรกเห็นว่าอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ มีลักษณะเป็นวินิจฉัยชี้ขาดแบบกึ่งตุลาการ คณะกรรมการวินิจฉัยฯ จึงมีอำนาจที่จะทบทวนคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐออกคำสั่งได้ทั้งในปัญหาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และการใช้ดุลพินิจในการออกคำสั่งของเจ้าหน้าที่ ทั้งยังมีอำนาจในการที่จะกลับหรือแก้ไขคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายได้ อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ เป็นการใช้อำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์เช่นเดียวกับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 คณะกรรมการวินิจฉัยฯ จึงมีอำนาจหน้าที่เพียงเพิกถอนคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น ไม่สามารถกลับหรือแก้ไขคำสั่งของเจ้าหน้าที่ได้ และกรณีที่มีการเพิกถอนคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐแห่งใด คำสั่งวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ถือเป็นที่สุดหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม จะอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ไม่ได้ สำหรับกรณีที่เอกชนไม่พอใจคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ สามารถยื่นฟ้องต่อศาลปกครองได้ แต่ระยะเวลาในการยื่นฟ้องต่อศาลอุทธรณ์นั้น ยังมีปัญหาว่าควรกำหนดเป็น 15 วัน หรือ 30 วัน จึงจะเหมาะสม

2.2.2 เรื่องการบังคับตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารว่า จะสามารถบังคับได้เพียงใด คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาเห็นว่ามาตรการลงโทษทางอาญาที่จะใช้บังคับแก่หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่นั้น ยังไม่ใช่มาตรการที่จะใช้แก้ปัญหาในเรื่องการบังคับตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้ เพราะในกรณีที่นิติบุคคลกระทำผิดศาลมักจะลงโทษปรับเป็นส่วนใหญ่ แต่ไม่ว่าจะใช้มาตรการลงโทษจำคุกหรือมาตรการปรับทางปกครองแก่หน่วยงานของรัฐ มาตรการดังกล่าวก็ไม่ส่งผลให้เกิดการแก้ไขคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้สั่งไปแล้วแต่อย่างใด

เพราะเป็นดุลพินิจของหัวหน้าหน่วยงานที่จะเป็นผู้สั่งการในเรื่องดังกล่าว มีข้อเสนอจากที่ประชุมสัมมนาเชิงวิชาการว่าควรจะให้อำนาจคณะกรรมการวินิจฉัยเป็นผู้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งไม่เปิดเผยเสียเอง โดยสมควรกำหนดให้คณะกรรมการวินิจฉัยใช้อำนาจดังกล่าวเฉพาะในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ยอมปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัย ฯ

ประธานอนุกรรมการฯ ได้สรุปว่าในทั้ง 2 ประเด็นดังกล่าวข้างต้นยังไม่มีข้อยุติ และควรจะได้พิจารณาในประเด็นดังกล่าวต่อไป

2.3 ผลการพิจารณาของที่ประชุม

ประธาน ขอให้ที่ประชุมพิจารณาร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่) พ.ศ.

ประธานอนุกรรมการ ฯ ได้สรุปเสนอว่าในการสัมมนาดังกล่าว มี 3 ประเด็นหลัก ที่ขอนำเข้าสู่การพิจารณา ดังนี้

- (1) ขั้นตอนการนำเรื่องไปสู่ศาลยังไม่ชัดเจน
- (2) คณะกรรมการวินิจฉัย ฯ ใช้ดุลพินิจทบทวนดุลพินิจไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานได้หรือไม่
- (3) การบังคับให้เกิดผลตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัย ฯ

ในความเห็นของคณะอนุกรรมการฯ เห็นว่ากรณี (1) ขั้นตอนการนำเรื่องสู่ศาลควรกำหนดให้ชัดเจนเป็น 15 หรือ 30 วันแล้วแต่กรณี ในกรณี (2) เรื่องการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการวินิจฉัย ฯ เห็นว่ามีอำนาจทบทวนคำสั่งไม่เปิดเผยได้ สำหรับในกรณี (3) ประเด็นการบังคับให้เกิดผลตามคำวินิจฉัย นั้น ได้พิจารณาว่าโทษทางอาญาอาจใช้บังคับไม่ได้ในกรณีนี้เพราะกฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการวินิจฉัย ฯ มีบทบาทเพียงพิจารณาคำอุทธรณ์ว่า ถูกหรือไม่ถูก ไม่ได้ให้อำนาจสั่งให้หน่วยงานปฏิบัติตาม

ที่ประชุมมีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- ศ.บวรศักดิ์ฯ เห็นว่าคณะกรรมการวินิจฉัย ฯ สามารถทบทวนดุลพินิจของหน่วยงานได้เต็มที่เพราะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิของแต่ละด้านอยู่แล้วสำหรับการแก้กฎหมายให้มีบทกำหนดโทษอาญาเพราะคำสั่งในทางทฤษฎีจะเอาโทษอาญากับหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำเพื่อประโยชน์ของราชการและสาธารณะจะเป็นการไม่เหมาะสม การกำหนดโทษปรับทางปกครองจะเหมาะสมกว่าสำหรับกรณีไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยเห็นควรให้อำนาจคณะกรรมการวินิจฉัยฯ เปิดข้อมูลข่าวสารนั้นแทนได้
- ผศ.กิตติศักดิ์ ฯ เห็นว่ากรรมการวินิจฉัยฯ มีอำนาจทบทวนดุลพินิจได้ แต่ในประเด็นการแก้กฎหมาย เห็นว่ายังไม่สมควรแก้ไข เพราะมีกฎหมายอื่นรับรองอำนาจอยู่แล้ว คือพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 (มาตรา 47) สามารถนำมาปรับใช้ในกรณีนี้ได้

- ประธานอนุกรรมการฯ มีความเห็นแย้งว่าขณะนี้ประเด็นปัญหาได้พัฒนาขึ้นไปอีกระดับหนึ่งซึ่งจะมีปัญหาให้พิจารณาอยู่ประเด็นเดียว คือ คณะกรรมการวินิจฉัยฯ จะใช้ดุลพินิจทบทวนคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้อีกหรือไม่ หากตีความว่าใช้ดุลพินิจได้เห็นว่าเป็นการเสี่ยงเกินไปควรแก้ไขให้ชัดเจน

- กรรมการผู้แทนสำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ ตั้งข้อสังเกตว่าประเด็นการแก้ไขพระราชบัญญัตินี้ได้เคยมีการพิจารณาในการสัมมนาของ กพร. ที่สวนสามพราน จ.นครปฐม เมื่อเดือนกรกฎาคม 2542 แต่ไม่ได้ข้อสรุปที่ชัดเจน และในวันที่ 28 - 30 มกราคม 2543 นี้ จะมีการสัมมนาคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการร่วมกับคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอีกครั้งหนึ่ง จึงควรนำผลการสัมมนาทั้งสองรวมทั้งข้อคิดเห็นของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในการประชุมทุกครั้งที่ผ่านมา ตั้งเป็นประเด็นพิจารณาขอแก้ไขไปในคราวเดียวกัน

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบผลการสัมมนาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ และความคิดเห็นเพิ่มเติมจากที่ประชุมครั้งนี้ แต่เนื่องจากยังมีแง่มุมทางวิชาการและประเด็นความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องอีกหลายประการที่ยังไม่มีข้อยุติยังต้องการการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพิ่มเติม จึงเห็นควรรวบรวมความคิดเห็นจากการสัมมนาที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง และกำหนดเป็นหัวข้อพิจารณาเพื่อหาข้อสรุปในการเสนอขอแก้ไขต่อไป

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อทราบ

1. การรายงานผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ

ประธานขอให้ฝ่ายเลขานุการฯ (ผอ.สขร.) รายงานต่อที่ประชุมว่าในเดือนธันวาคม 2542 ที่ผ่านมา คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ได้พิจารณาเรื่องอุทธรณ์และมีคำวินิจฉัยเป็นที่สุดแล้วรวมจำนวน 10 เรื่อง ซึ่งได้นำเสนอรายละเอียดของคำวินิจฉัยเป็นเอกสารแนบท้ายวาระให้ที่ประชุมรับทราบ

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติรับทราบ

2. รายงานผลการดำเนินการของคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจพิจารณาส่งเรื่องอุทธรณ์

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า ในเดือนธันวาคม 2542 คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจพิจารณาส่งเรื่องอุทธรณ์ได้พิจารณาส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้านสังคมฯ จำนวน 4 เรื่อง ตามรายละเอียดนำเสนอเป็นเอกสารแนบวาระ และ ผอ.สขร. ได้ตั้งข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ในเรื่องลำดับที่ 4 เป็นเรื่องร้องขอข้อมูลเพื่อนำไปประกอบการอภิปรายไม่ไว้วางใจ จึงมีประเด็นที่ควรพิจารณาว่าจะทำอย่างไรจึงจะได้ผลคำวินิจฉัยรวดเร็วเพื่อให้หน่วยงานเปิดเผยข้อมูลตามที่ร้องขอ และให้ผู้ขอได้นำข้อมูลข่าวสารไปใช้ทันตามวัตถุประสงค์ที่ขอได้

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติรับทราบ

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่น ๆ**1. เรื่องแต่งตั้งประธานกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้านการแพทย์และสาธารณสุขแทนตำแหน่งที่ว่าง**

ประธานได้เสนอต่อที่ประชุมว่า เห็นสมควรแต่งตั้งให้ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณเวลา เป็นประธานกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้านการแพทย์และสาธารณสุขแทนศาสตราจารย์ วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ ซึ่งลาออก

มติที่ประชุม

เห็นชอบตามที่ประธานเสนอ

2 รายงานผลการศึกษาวิจัยการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

ประธานขอให้กรรมการทุกท่านนำเอกสารรายงานการศึกษาวิจัยการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการซึ่งได้แจกจ่ายในที่ประชุมไปศึกษาและแจ้งความเห็นมายัง สขร. ด้วย

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติรับทราบ

3. การมอบหมายให้ผู้แทนไปชี้แจงแก่ ประส.

ประธานเสนอว่าควรมอบหมายให้ ผศ.กิตติศักดิ์ ประกดี ทำหน้าที่เป็นผู้แทนของ กพร. ไปชี้แจงทำความเข้าใจในแง่มุมการปฏิบัติตามกฎหมายและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ ประส. ในกรณีมีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแล้ว แต่ยังไม่ปฏิบัติตาม

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบตามที่ประธานเสนอ

4. การติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

ประธานได้ตั้งประเด็นและขอความเห็นจากที่ประชุมว่า ในการให้หน่วยงานของรัฐรายงานผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารให้คณะกรรมการทราบนั้น ในส่วนราชการที่เป็นราชการส่วนภูมิภาค (จังหวัด) จะให้หน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบ

ที่ประชุมพิจารณาว่า ในเบื้องต้นควรให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยตามคำนิยามในมาตรา 4 ปฏิบัติตามในเรื่องนี้ ในกรณีของราชการส่วนภูมิภาคหน่วยงานใดขึ้นตรงกับผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดรวบรวมจัดทำ และรายงาน อย่างไรก็ตามเนื่องจากปัญหานี้เป็นปัญหาสำคัญในการบริหารกฎหมายจึงควรให้มีการรายงานผลการปฏิบัติไปก่อนระยะหนึ่ง หากพบว่ามีปัญหาอุปสรรคอย่างไรก็ให้นำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมอีกครั้ง และมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่าในทางปฏิบัติอาจมีปัญหาซ้ำซ้อนในกรณีตามมาตรา 7 ระหว่างหน่วยงานส่วนภูมิภาคกับส่วนกลาง และเป็นปัญหาต่อเนื่องในการเพิ่มภาระงาน และการสิ้นเปลืองงบประมาณโดยไม่จำเป็น

มติที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นชอบตามความเห็น และข้อสังเกตในที่ประชุมดังกล่าว

5. การคัดเลือกหน่วยงานตัวอย่าง ตาม มติ ครม.

ประธานขอให้กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนหน่วยงานตรวจสอบผลการปฏิบัติตามมติ ครม. เพื่อจะได้ติดตามผลการคัดเลือกหน่วยงานตัวอย่างของหน่วยงานและกระทรวงเพื่อเป็นแบบอย่างในทางปฏิบัติให้แก่หน่วยงานในสังกัดต่อไป

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบและให้กรรมการผู้แทนหน่วยงานรับไปปฏิบัติตามที่ประธานเสนอ

6. การวางระบบสอดส่องดูแลในหน้าที่ของ กพร.

ผศ.กิตติศักดิ์ ฯ เสนอว่าควรมีการวางแผนคิดในเรื่องการสอดส่องดูแล การติดตามประเมินผลให้เป็นระบบชัดเจนซึ่งขณะนี้ได้เริ่มดำเนินการไปบ้างแล้ว การจัดระบบที่ดีจะทำให้หน่วยงานต่างๆ ปฏิบัติงานได้ง่ายขึ้น ทั้งยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการสอดส่องดูแลของ กพร. อีกทางหนึ่งด้วย

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบและให้มีการหารือในการประชุมกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาข้อยุติต่อไป โดยมอบหมายให้ สขร. วางระบบในเบื้องต้น

7. เรื่องอื่น ๆ

(1) อาจารย์ เขียวชัย ณ นคร เสนอว่า

- คณะกรรมการฯ ควรทำการศึกษาในทางลึกกว่า หน่วยงานของรัฐตามนัยมาตรา 4 หมายถึง หน่วยงานใดบ้าง โดยเฉพาะหน่วยงานที่เป็นองค์การอิสระซึ่งขณะนี้ได้เริ่มมีประเด็นหารือมายังคณะกรรมการตอบข้อหารือ เช่น กรณีตลาดหลักทรัพย์ จึงขอเสนอให้ คณะอนุกรรมการส่งเสริม ศึกษาวิจัย ฯ ศึกษาค้นคว้าขอบเขตของคำว่า “ หน่วยงานของรัฐ ” เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาของคณะกรรมการต่อไป

- ในขณะนี้มีการอุทธรณ์ขอสำนวนสอบสวนต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องการสอบสวนวินัยมาก เป็นเหตุให้ต้องส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการวินัยฯ จำนวนมาก เคยมีการมอบหมายให้คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และ ก.พ. พิจารณากำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติแล้วเวียนให้ส่วนราชการทราบเพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติ โดยที่ปัจจุบันมีคำวินิจฉัยหลายฉบับที่สามารถใช้เป็นแนวทาง ให้ ก.พ. ทำเป็นหนังสือเวียนให้ส่วนราชการทราบได้ ดังนั้นควรเสนอให้ ก.พ. พิจารณาดำเนินการต่อไป

ประธาน เห็นว่าสมควรให้มีการติดตามผลตามมติที่อ้างถึง ว่าดำเนินการไปถึงไหน อย่างไร และในอีกหลายเรื่องที่มีมติไปแล้ว แต่ยังไม่มีผล โดยมอบหมายให้ ร.ป.นร. ติดตามผลด้วย

(2) ที่ประชุมมีข้อเสนอว่าเรื่องคู่มือการปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร ฯ และแบบฟอร์มการขอข้อมูล สขร. ต้องเร่งรัดให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว ในส่วนของแบบฟอร์มควรเป็นแบบมาตรฐาน เป็นตัวอย่างให้หน่วยงานปฏิบัติได้ง่าย โดยเสนอให้คณะอนุกรรมการส่งเสริม ศึกษาวิจัยฯ รับดำเนินการต่อไป

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบตามข้อเสนอของที่ประชุม

ประธาน ได้นัดหมายการประชุมกรรมการครั้งต่อไปในวันจันทร์ที่ 14 กุมภาพันธ์ 2543 และกล่าวปิดประชุม

เลิกประชุม เวลา 16.30 น.

.....

นายเยี่ยมศักดิ์ คุ้มอินทร์ ผู้ตรวจราชการประชุม
นางวนิดา สักการโกศล ผู้ตรวจราชการประชุม